

“Catalunya, present i futur: destriem el gra de la palla”

Salutacions ...

{president Òmnium, personalitats, autoritats}

Molt bon vespre.

Els agraeixo la seva invitació per assistir i participar en aquest cicle, que coincideix amb la celebració del cinquantenari de la creació d'Òmnium Cultural, i els 40 anys de la seva delegació a la comarca del Bages.

{El cinquantenari d'Òmnium}

L'inici de les activitats d'Òmnium posa de manifest la visió dels qui, a principis dels anys 60, van tenir la determinació de posar-s'hi.

Van ser persones amb coratge, valentia, passió pel país, per la seva llengua i la seva cultura.

Aleshores, més que no pas avui segurament, llengua, país i cultura eren, a Catalunya, una mateixa cosa, aplegades sovint en una mateixa lluita.

Van ser persones amb visió de futur. Gent esperançada i que van saber encomanar aquella esperança. Treballaven en un present que era gris, sense respecte ni reconeixement nacional i sense llibertats.

Però van ser capaços d'imaginar el futur amb optimisme, sabent que la força de la societat catalana havia de garantir la pervivència dels nostres principals trets d'identitat, la conquesta de les llibertats democràtiques i la recuperació del nostre autogovern.

Crec, i així ho he manifestat en ocasió d'aquest cinquantenari, que Òmnium Cultural és una de les millors expressions de la fortalesa cívica d'aquest nostre país. Tenim altres exemples d'aquest impuls social i cívic, però en el terreny de la cultura i de la llengua, el lideratge d'Òmnium és evident.

Des del seu naixement fins ara, la seva activitat ha estat un estímul i alhora una garantia. És obvi que el desenvolupament de la cultura catalana, i de la seva llengua en particular, necessitava i necessita encara (avui potser amb uns altres destinataris, vinguts d'arreu del món, però tant o més que mai) necessita, dic, el compromís del govern i de les institucions públiques.

Però sense la vocació de servei dels primers promotors d'Òmnium i de tots els qui han continuat la feina fins avui mateix i des de les perspectives més diverses, no hauríem assolit els èxits col·lectius que podem mostrar al món: una societat moderna i dinàmica, oberta, cosmopolita i que, alhora, ha sabut conservar i transmetre de generació en generació, sense interrupcions, el seu patrimoni cultural i lingüístic

En la meua joventut compromesa amb la recuperació de les llibertats democràtiques i nacionals i durant els anys de la transició vàrem compartir il·lusió i combat.

Molt especialment a les ciutats de la regió metropolitana, on aprendre i parlar català era una manifestació més del nostre compromís amb el catalanisme.

Òmnium té per davant molt de camí per recórrer. Quan un celebra 50 anys (i 40 en el cas de l'entitat al Bages) és bo resseguir el que s'ha fet en el passat, però convé, per damunt de tot, veure com projectar-se cap al futur.

Jo desitjo que tots vostès segueixin, per molts anys, amb el seu compromís amb la llengua, la cultura i el país.

Que conreïn aquest compromís sense perdre mai de vista la pluralitat de la societat catalana, base precisament de la nostra fortalesa com a nació.

I, de manera especial, que tots junts sapiguem trobar i aplicar la manera d'atraure, cap a la causa del coneixement, l'ús i el respecte de la llengua catalana, els centenars de milers de persones que han arribat a Catalunya els darrers anys.

Aquest és, al meu parer, el principal repte que tenim pel que fa a la llengua i la cultura catalana: que els nouvinguts copsin i entenguin que utilitzar la llengua pròpia de Catalunya els cal, els convé, els afavoreix, els fa sentir millor com a membres d'una comunitat que treballa pel seu progrés econòmic, social, polític i cultural.

{Present i futur: destriar el gra de la palla}

I això em porta a parlar ja dels meus pensaments sobre el present i el futur de Catalunya.

No vinc a dir el que tal vegada molts de vostès els agradaria escoltar. Penso que els polítics no hem de canviar de discurs ni de principis en funció de l'auditori que tenim al davant.

Els donaré la meva opinió, amb claredat i franquesa, fent un esforç per destriar el gra de la palla, en un ambient en el que tot sovint la passió de la proclama enterboleix l'anàlisi, i la persistència dels tòpics impedeix comprendre la naturalesa dels nostres problemes i definir el camí de les possibles solucions.

{la crisi: el principal problema}

No seré gens original si afirmo que el més greu problema del present és l'impacte de la crisi econòmica.

En Joaquim Nadal ho va expressar d'una manera molt plàstica, la Diada de l'11 de Setembre: *"la nació és menys nació si hi ha gent que ho passa malament. La nació, per ser més nació, necessita treballar solidàriament per a tots els catalans i les catalanes. Les nacions les fan les persones i és a les persones que ens devem tots"*.

Estem passant, com a comunitat, moments de gran dificultat. Més de mig milió d'aturats a Catalunya no és una simple dada estadística. És l'expressió de la tensió, de l'angoixa, que es viu a moltes llars del nostre país.

No trobar feina, després de passar anys estudiant amb la il·lusió de ser un bon professional... Veure com passen els anys i com la perspectiva de marxar de casa, d'encetar una vida familiar pròpia, d'emancipar-se, es fa difícil,... tot plegat és, decebedor; frustrant.

Com no han d'estar perplexos i indignats els nostres joves?

Perdre la feina o l'empresa després d'anys de dedicació i entrega honesta i eficient. Sentir el pes de no poder mantenir la família com voldries, de no poder reeixir en un projecte de vida tants anys acaronat és, diguem-ho també clar, decebedor. Frustrant.

Com no han d'estar perplexos i decebuts els qui perden la seva ocupació, sense perspectives clares de represa?

Perplexitat i frustració. Indignació i desconfiança en el futur. Aquesta és la pitjor de les conseqüències.

Per això hem de ser capaços d'entendre bé el que ens ha passat, explicar-ho millor sense fer-nos trampes al solitari i fer possible un gran compromís nacional, realista, sincer, concret, que doni esperança i perspectives de futur als nostres conciutadans i conciutadanes.

Catalunya és un país fort. La nostra és una societat amb moltes possibilitats de sortir ben parada d'aquest atzucac: Per la nostra base industrial, pel nostre dinamisme econòmic, ... però sobre tot per la nostra capacitat de treball i de innovació.

Això requereix un ambient positiu, de major optimisme, de confiança en nosaltres mateixos, de compromís a tots els nivells, que els líders polítics hem de facilitar.

En aquest compromís, en la meva modesta aportació com expresident de la Generalitat, sempre m'hi trobaran.

Què ens ha passat?

Algú creu, de debò, que les dificultats econòmiques del nostre país avui són simplement conseqüència d'un desig irrefrenable de despesa dels darrers governs de la Generalitat?

No siguem il·lusos!

Si els problemes financers i econòmics fossin el resultat d'un excés de despesa de governs anteriors, la solució seria ben fàcil. Pura i simplement caldria disminuir la despesa suposadament irresponsable i la situació tornaria a estar sota control. Així de fàcil.

Però no. La veritat no és aquesta. La veritat és que patim un seriós problema de caiguda d'ingressos, com a conseqüència de la caiguda de l'activitat i d'una crisi financera gravíssima que ens afecta a Catalunya, a Espanya i a tots els països occidentals, en major o en menor mesura.

El detonant d'aquesta crisi financera ha estat, certament, la crisi del crèdit hipotecari als EEUU i l'afectació d'aquest al sistema financer, que ha posat de manifest totes les seves febleses estructurals.

No podem tractar aquesta crisi global com si fos una crisi de cicle. Avui ja ningú no s'atreveix a comparar aquesta crisi a qualsevol de les anteriors, perquè totes les comparacions fetes fins ara han fallat.

Estem davant d'una crisi de model que també és conseqüència de decisions polítiques adoptades – per activa o per passiva – durant els darrers 20 anys. Afavorint la desregulació dels mercats, aquestes decisions han acabat fent el poder financer més poderós que el poder polític.

Així mateix, aquesta crisi ha posat al descobert les nostres pròpies debilitats, que també les tenim.

Va fer esclatar una bombolla immobiliària que mentre existia tots ens n'aprofitàvem; i ha posat de manifest l'autèntic problema de la nostra economia: l'excessiva dependència del totxo i del turisme de masses i, especialment, la baixa productivitat. Característiques, totes elles, que conformen els problemes de competitivitat del país.

És a dir, ha confirmat que el model de creixement dels anys vuitanta i noranta havia quedat obsolet.

{els problemes del nostre model de creixement }

El diagnòstic d'aquests problemes estava fet bastant abans del 2008 que és quan fixem l'esclat de la crisi.

Per això, després del canvi d'etapa obert amb les eleccions de 2003, el govern del president Maragall va impulsar i va teixir un gran acord nacional al 2005 que, sota el nom de "*Acord Estratègic per a la internacionalització, la qualitat de l'ocupació i la competitivitat de l'economia catalana*" posava l'accent en la necessitat d'un canvi en el model de creixement.

No es tracta de fer història, però crec que val la pena recordar algunes de les reflexions dels signataris de l'acord (sindicats, patronals i govern).

El document constata el bon ritme del creixement econòmic d'aquell moment però, sense menystenir la fortalesa d'aquelles dades positives, ja alertava dels problemes de fons:

- En primer lloc, que el creixement de Catalunya estava sent més baix que el de l'economia espanyola, de manera que el pes relatiu de l'economia catalana en el conjunt de l'espanyola s'estava reduint.

- En segon lloc, que les bases del nostre creixement estaven massa fonamentades en la demanda interna (especialment en el consum de les llars) i –com he dit- en l'impuls del sector de la construcció, mentre que la inversió productiva i l'activitat industrial tenien un comportament més feble.
- En tercer lloc, que Catalunya estava perdent capacitat d'atracció de la inversió estrangera.

I alertava, fonamentalment, de l'estancament dels nivells de productivitat. Cito textualment:

“Els febles resultats en productivitat no són el resultat únicament d'un teixit productiu orientat cap a sectors de baix valor afegit, sinó que, en bona part, ho són per les mancances estructurals que presenta l'economia catalana”

Aquestes orientacions estratègiques han estat la base dels governs del president Maragall i del que jo mateix vaig presidir: modernitzar l'estructura productiva del nostre país, treballar per un canvi de fons en les bases del nostre model de creixement.

Per descomptat que els governs d'esquerres que han dirigit la Generalitat han comès errors. No ho nego pas.

Però això no vol dir que aquelles polítiques, relacionades amb el canvi de model productiu, no hagin estat útils. Han estat útils en el passat i segueixen sent necessàries ara.

Ara bé, hi ha alguns fets incontestables, que aquests anys s'han afermat:

- És un fet que, avui, Catalunya és una potència reconeguda en el sector de la recerca.
- És un fet que, avui, la capacitat exportadora de la nostra indústria està indiscutiblement reforçada.
- És un fet que, avui, Catalunya disposa d'infraestructures (unes acabades, les altres en fase de desenvolupament, però projectades o iniciades) que són, clarament, un element de competitivitat.

Alguna cosa haurà tingut a veure en aquests resultats el fet que fóssim capaços de signar els pactes nacionals sobre la recerca o sobre les infraestructures, per exemple.

I disposar, ara, d'aquests elements és crucial per fer possible una sortida d'aquesta crisi econòmica i financera que ens asseguri una nova fase de creixement i de progrés social.

És cert que encara no veiem la llum al final del túnel i que les perspectives del nostre creixement són encara massa febles.

No vull enganyar ningú: Encara ens queda un temps difícil, en el que haurem de conviure amb unes taxes de creixement massa moderades i un nivell d'atur massa alt.

Però el país te el potencial social, econòmic i cultural per resistir, per lluitar i per reeixir, si tots plegats fem les coses ben fetes.

{un excés irresponsable de dèficit?}

Al llarg d'aquests mesos he sentit, de manera reiterada, afirmacions sobre l'excés de dèficit de la Generalitat de Catalunya.

S'ha volgut transmetre el missatge que aquest dèficit, i l'endeutament corresponent, eren exorbitants i molt superiors a qualsevol altra administració. I que -com deia abans- això és el resultat del descontrol de la despesa del govern anterior. Cap de les dues afirmacions no és certa.

Si vull negar aquestes afirmacions no és només , per reivindicar el bon nom de l'anterior govern. No es tracta d'això.

És que mantenir aquestes afirmacions ens porta a un greu error de diagnosi. I si la diagnosi és equivocada, les mesures que prendrem també ho seran.

El conseller Castells ho va deixar prou clar al Cercle d'Economia el passat 29 de juny, *“el dèficit no es produeix pel desgavell i el descontrol de la despesa, sinó per l'ensorrament dels ingressos, i l'ensorrament dels ingressos per la recessió.”*

El dèficit va créixer durant els darrers anys per les mesures derivades de l'impuls de l'activitat econòmica i per l'increment de les despeses socials associades a l'atur. Va créixer a Catalunya, ... i també a Espanya, i als EEUU, i a Europa, ...

Però les mesures que vam prendre des del govern, com van fer tots els governs d'Europa en aquells moments (anys 2008 i 2009) per tal d'evitar una depressió, van combinar tres elements:

- evitar l'ensorrament de l'activitat econòmica amb polítiques de inversió pública i d'incentius fiscals a la producció,
- mantenir la cohesió social i evitar la fractura en uns moments de creixement exponencial de l'atur
- i, alhora, aplicar fortes mesures d'austeritat en la despesa interna de l'administració.

Algú pot dubtar que les inversions estratègiques eren – i són – necessàries?

Algú posa en dubte la necessitat de desdoblar l'eix transversal, per exemple? O d'ampliar la xarxa de metro o de garantir el subministrament d'aigua a tot el país? O de fer les millores, tangibles, en carreteres, ferrocarril, energia o tecnologia al servei de la recerca?

I no només en els terrenys de les infraestructures. També en els àmbits de la salut, l'educació o els serveis socials. És important no perdre de vista que el nostre país ha passat en molt poc temps dels 6 milions als 7,5 milions d'habitants.

I que sense cohesió social no hi ha, no hi pot haver, cohesió nacional.

Molts dels qui avui s'abonen a criticar la situació de les finances de la Generalitat, en aquells moments reclamaven i exigien que el govern no parés l'obra pública, les inversions, el crèdit de l'Institut Català de Finances, el suport al sector de la construcció de l'habitatge públic, a la recerca...

Aquest setmana hem assistit a la presentació de l'auditoria independent sobre els comptes de la Generalitat a 31 de desembre de 2010.

Alguns pretenen transmetre a la ciutadania la sensació que es descobreixen nous forats cada dia. És una falsedat rotunda i un error polític.

Perquè les xifres que ara es presenten són el resultat d'un mètode diferent de càlcul. No pas del fet que s'hagi descobert res sota les alfombres.

Em pregunto: Per què es fa això?

Per cercar un rèdit electoral??

Per justificar noves retallades??

Per justificar els pactes amb el Partit Popular??

Mirin, ... el que s'aconsegueix és transmetre una sensació que empitjora la realitat de la nostra economia i de les nostres finances. **Un error, ja que minva la confiança dels inversors en el nostre país.**

Torno al fil del que els estava explicant.

Deia que la crisi ha posat de manifest les nostres debilitats estructurals.

I quan la crisi financera ha donat peu a una crisi del deute sobirà, amb la necessitat imperiosa de posar en marxa un rescat financer, primer a Grècia, després a Irlanda i Portugal, hem pogut constatar les debilitats estructurals d'Europa.

Europa constitueix un gran èxit contemporani. Les lliçons de la dramàtica història de les guerres del segle XX van donar el seu fruit. La creació de l'Euro va ser, indiscutiblement, un element de progrés, de cohesió, un factor de creixement...

Però ara, lluny de les dècades de creixement econòmic sostingut, els mecanismes de govern de l'Euro posen de manifest les seves mancances.

No és sostenible per més temps una unió monetària que no disposa d'instruments adequats per fer política econòmica i fiscal.

No és ja compatible l'existència d'una moneda comú amb polítiques fiscals tan asimètriques. I ja no n'hi ha prou amb concebre l'autoritat monetària europea com un sistema exclusivament de control del dèficit i de la inflació.

Ara ens cal –urgentment– una nova política econòmica europea, que passa necessàriament per una hisenda europea, unes polítiques econòmiques comunes que abonin el creixement i un nou sistema de governança econòmica.

No és que ja no ens serveixi Europa. Crec que s'equivoquen el que pensen que la solució és més aviat buscar "la nostra pròpia via autònoma" com he sentit dir.

No, no, la solució és més Europa.

La solució, malgrat les dificultats, les contradiccions i la lentitud de vegades exasperant en la presa de decisions, la solució, dic, és més Europa.

Però Europa ha de posar en marxa, i amb celeritat, canvis importants. El més important, un canvi conceptual: entendre que cap país de la Unió, en aquest context d'intensa globalització econòmica, no pot resoldre els seus problemes en solitari.

I que en aquest món que ens ha tocat viure, si volem que Europa segueixi tenint un paper rellevant en tots els àmbits, haurà de ser capaç d'actuar molt més coordinadament, com una entitat política, com una entitat federal.

Hem de ser conscients que aquesta major coordinació econòmica i fiscal europea caldrà fer-la sobre la base de majors cessions de sobirania per part de tots.

És fàcil d'entendre que qui ha de garantir o avalar el préstec que necessiten tercers països, vulgui assegurar la capacitat d'aquests de retornar el capital.

És també fàcil d'entendre que els països que aconsegueixen gaudir d'una taxa de creixement – encara molt modesta, per cert – no estiguin disposats a compartir-la amb la Unió si no hi ha determinades garanties de sanejament financer i de millora de la productivitat als països que necessiten ajuda amb urgència en forma de compra de deute sobirà, per exemple.

Com és fàcil d'entendre que si, sortosament, s'acaben posant en marxa els anomenats *bons europeus* – embrió del que hauria de ser el "tresor europeu" – caldrà que s'implementin, a mig termini, mesures d'homogeneïtzació de les polítiques fiscals a tots els països de la unió monetària.

Els parlo d'Europa, en un cicle que han denominat vostès "Catalunya, present i futur", perquè definir l'Europa que volem és parlar, precisament, del futur de Catalunya.

I els dic tot això també a propòsit d'un dels temes que ha generat més polseguera i passions en tornar de l'estiu.

Em refereixo a la reforma de l'article 135 de la Constitució.

És cert que la manera com el president del govern espanyol ha impulsat aquesta reforma constitucional no m'ha agradat. I ho he dit.

Però amb la mateixa rotunditat que afirmo que hauria preferit un major esforç de pedagogia, d'explicació pública i de recerca de complicitats polítiques, he de denunciar la irresponsabilitat dels polítics que, per pures raons electorals, tensen innecessàriament les coses i posen així més dificultats a una situació econòmica ja de per sí prou difícil.

Catalunya perd autonomia fiscal, amb aquesta reforma constitucional,?

Mirin, de pèrdua de sobirania fiscal n'hi ha per a tothom. Per a Catalunya, per a Espanya i per a la resta de països del club de l'Euro. I es deriva de la mateixa de decisió de participar de la moneda comuna.

Però no com a conseqüència directa d'aquesta modificació constitucional.

Val la pena recordar que el principi de "estabilitat pressupostària" ja era vigent en el nostre ordenament.

I, el que és més important, està explícitament present a l'article 214 del nostre Estatut d'Autonomia, que diu així:

"Correspon a la Generalitat l'establiment dels límits i les condicions per a assolir els objectius d'estabilitat pressupostària dins els principis i la normativa de l'Estat i de la Unió Europea"

De manera que gairebé hauríem pogut dir: "Ja era hora que la Constitució Espanyola se sotmetés a les decisions de la UE en aquest terreny, com ja vam fer amb l'Estatut de 2006".

No és seriós ni responsable que, en plena crisi del nostre deute sobirà a l'agost passat, polítics responsables del nostre país clamin esquinçant-se la roba davant d'un suposat xoc de trens.

Puc entendre que hi hagi forces polítiques minoritàries que accentuïn la seva veu crítica cap el govern en aquestes circumstàncies. Que dirigents polítics o socials, des de fora del govern mantinguin aquestes actituds.

Però no puc entendre que això ho faci qui te la responsabilitat de governar el país.

Que no ens n'adonem que una crisi del deute sobirà espanyol és, també, una crisi financera de Catalunya?

Nosaltres també hem de retornar crèdits. I quan dic nosaltres no parlo només de l'administració pública: també parlo de les empreses i els particulars.

Les exigències dels mercats financers en els que estem atrapats tots (europeus i americans; francesos, espanyols, grecs i britànics, ...) obliguen els països que tenen una situació pitjor, i hem de reconèixer que lamentablement nosaltres som en aquest grup, a fer gestos, aprovar plans i reformes, fer declaracions públiques i donar senyals de veritable voluntat de respectar els acords i requeriments aprovats per la UE.

També he sentit dir que el control del dèficit i de l'endeutament fa impossible una política de promoció dels serveis públics i de desenvolupament de l'estat del benestar.

No és cert. Ni és cert que el principi d'estabilitat pressupostària sigui el mateix que la doctrina del dèficit zero preconitzada per les formacions polítiques conservadores.

El que s'estableix a la reforma és prou flexible com per no afectar aquestes polítiques. I no limita la política de despesa.

Indica, amb bastant sentit comú, que un govern pot fer la despesa social que vulgui, però que l'ha de poder pagar, amb els ingressos fiscals que siguin necessaris i adequats al moment econòmic.

I que la política d'inversions, necessària al meu entendre, ha de situar-se en els límits de poder assumir el retorn de l'endeutament requerit.

Per què diuen que el catalanisme ha estat foragitat d'aquest acord?

Mirin, jo em sento catalanista. Tanmateix em sento concernit i comparteixo el contingut d'aquesta reforma constitucional. I estic segur que al país hi ha molts catalanistes que, com jo, entenen que la mesura és convenient en benefici, també, de Catalunya.

I ningú no té el monopoli de la catalanitat ni del catalanisme.

{preocupat per l'actitud del govern}

Els vull dir, en aquest sentit, que estic preocupat per l'actitud del govern de Catalunya.

No dic que ho tingui fàcil. Cap govern d'Europa no ho té fàcil. Però precisament per la consciència de les dificultats, hauria de ser més intel·ligent en la recerca de consensos interns i externs.

Quan un govern necessita ajuda i complicitat – i tots els governs en necessiten enmig d'aquesta crisi econòmica i financera – ha de saber deixar-se ajudar. Ha de saber crear les condicions que facilitin els acords, entenent i respectant els punts de vista dels seus interlocutors.

No legitimarà la seva actuació amb una política de retallades socials, que és la més intensa i injusta de la nostra història recent, utilitzant com a principal argument l'estat de les finances que s'ha trobat i, en canvi corre a suprimir impostos als qui més tenen.

Tots hem d'assumir i comprendre la necessitat d'un esforç de contenció en la despesa, d'austeritat. Però hem de procurar, alhora, no posar en perill elements essencials de la nostra cohesió social i territorial.

I si al costat d'aquest esforç de contenció pressupostària no s'entreu la voluntat de posar en marxa mesures de reactivació econòmica, que ajudin al creixement i a la creació de llocs de treball, la perplexitat i desànim que abans esmentava tindrà el camí lliure.

{del pacte fiscal a la transició nacional}

No vull amagar el meu neguit davant els missatges que diuen que la solució de la crisi que patim vindrà de la mà del "pacte fiscal" o d'això que el President Mas i el seu partit han presentat com "l'inici de la transició nacional".

Mirin, crec que aquesta permanent agitació de banderes, de gestos i declaracions abrindades que tan bon resultat dóna en termes d'imatge, pot acabar generant més desafecció i més frustració.

Cap a Espanya, certament. Però també allunyen molts ciutadans i ciutadanes catalans dels rengles del catalanisme.

El nostre país és molt més divers del que alguns volen reconèixer. Però és el nostre país. I són ciutadans del nostre país els magistrats del TSJC que signen la interlocutòria i les famílies que presentaren en el seu dia el recurs contra la immersió lingüística.

I, cregui'm, els ho dic jo que dissenteixo totalment tant de la interlocutòria com del recurs presentat per aquestes poques famílies.

Em sembla, honestament, que correm el perill de generar una nova frustració nacional, que allunyarà encara més la política de la gran majoria de ciutadans.

Ja sé que trobar enemics exteriors és un recurs fàcil i conegut. Ho és especialment dels nacionalistes de qualsevol signe. Però jo demano una mica més de rigor i menys de simplificacions interessades.

El nostre adversari no és Espanya. És una determinada concepció d'Espanya: A Espanya – i a Catalunya – hi ha persones i sectors que no veuen les coses com nosaltres volem.

Tothom té dret a tenir el seu punt de vista.

I nosaltres el nostre dret democràtic de combatre'l si el considerem perjudicial per a la nostra societat. I el deure de ser especialment enèrgics contra els que dient mentides sobre el nostre país i els nostres propòsits acaben fent un mal gravíssim a la mútua convivència.

Ara bé, ens hem de carregar de raons. I perdem absurdament la raó quan no som capaços de reconèixer, col·lectivament, que Catalunya té avui

- el major nivell d'autogovern
- el millor finançament,
- la major inversió en infraestructures
- i el major reconeixement de les seves institucions,

des de l'inici de l'etapa democràtica.

La solució de la crisi, doncs, no vindrà d'una formulació ambigua i inconcreta, es digui pacte fiscal o transició nacional.

De la crisi en sortirem resistint les tensions financeres actuals i desenvolupant les reformes estructurals posades en marxa.

De la crisi en sortirem si seguim treballant per augmentar la productivitat, la capacitat d'innovació de la nostra indústria i dels nostres serveis, i la vocació exportadora de la nostra economia.

De la crisi en sortirem si convertim la formació dels joves i la seva preparació professional, la recerca, la innovació, la qualitat en una veritable causa compartida per totes les forces polítiques, socials i econòmiques.

De la crisi en sortirem si som, finalment, prou competitius en aquest mercat global.

Això no vol pas dir que no puguem discutir sobre la conveniència de modificar l'actual sistema de finançament, és a dir, del pacte fiscal vigent.

De fet, el propi sistema de finançament preveu la seva revisió l'any a partir de l'any que ve. I no hem de descartar sinó tot el contrari que, un cop avaluats els seus rendiments, es puguin introduir canvis que en millorin els seus resultats.

Però em sembla que el més correcte fora mesurar si aquest sistema ens ha permès avançar. Si ens dóna més recursos i si és més just que l'anterior.

I, per altra banda, hem de garantir que les modificacions que vulguem introduir siguin conseqüents amb el que preveu l'Estatut d'Autonomia que hem fet entre tots i que ha votat el poble de Catalunya.

Ara fa una setmana van transcendir les dades de la liquidació de 2009 del nou sistema de finançament. I les dades són bones. Més bones del que havíem previst en els diversos escenaris que vàrem dibuixar:

- l'any 2009 Catalunya va ingressar 2.421 M € més que el "pacte fiscal" anterior, acordat pels governs presidits per Jordi Pujol i José Maria Aznar.
- Aquests recursos addicionals creixeran encara l'any 2012, i es situaran en més de 3.600 M €.

- Sense els recursos addicionals del nou sistema, avui ja tindriem més de 8.000 M €, més dèficit del que tenim.

Hem obtingut més recursos però també hem començat a resoldre un dels problemes heretats pel pacte fiscal acordat amb Aznar: s'ha posat límits raonables a la solidaritat.

Catalunya, i la resta de comunitats amb un nivell de renda superior, ha de participar del finançament del conjunt. Per descomptat.

Però no era acceptable que el resultat de la solidaritat fos que, després de l'anivellament, Catalunya acabés rebent menys que les comunitats amb les que era solidària.

I això s'ha començat a resoldre. Ens n'hem de felicitar.

Ara bé, l'actual sistema de finançament (o pacte fiscal vigent, com vulguin dir-li) ha de ser revisat, com deia.

El nostre Estatut ens marca el camí de la seva revisió: el primer pas ha de ser la creació del consorci tributari entre les hisendes de Catalunya i d'Espanya.

I encara hem de preveure altres aspectes més en aquesta revisió: aclarir el procediment per al pagament de les bestretes del "fons de competitivitat" i avançar encara més en el reconeixement de l'esforç fiscal de Catalunya, és a dir, en continuar reduint l'anomenat dèficit fiscal.

Això és, al meu entendre, el que hem de fer. Crec que si pretenem seguir un camí diferent del que ens marca l'Estatut, ens equivocarem.

A no ser que, en realitat, el que es busqui sigui el xoc, la confrontació, perquè això vagi en sintonia amb uns altres interessos que no s'han fet explícits.

{la independència}

Ho dic perquè el president ens diu, també, que la transició nacional catalana ja ha començat.

Mirin, jo no sé què vol dir això. I tal com estant les coses de difícils, tal vegada el més necessari és parlar clar.

Jo crec que aquesta transició nacional la marca l'Estatut de 2006, aprovat pel poble de Catalunya, no ho oblidem.

Ja sé que enmig del camí hi ha una sentència del TC sobre la que ja és prou coneguda la meva opinió.

Però l'Estatut segueix vigent. Amb totes les seves potencialitats.

I si de forma democràtica, majoritària i unitària el defensessin totes les forces polítiques del catalanisme ?

I si es conjuressin totes les forces que li van donar suport per fer-lo acomplir ?

Jo aposto per aquesta via. I veig dolorosament com els que van ser un motor decisiu en la seva aprovació viatgen avui junts amb els que van promoure el recurs en contra.

No sé si parlen de la "transició nacional" com eufemisme de la independència. No crec que l'ambigüitat sigui una bona actitud.

No sóc independentista. Però els vull aclarir, un cop més, que sento un gran respecte per les forces polítiques que pregonen la independència.

Tant és així que he compartit govern amb un partit independentista, a partir del compromís amb un programa de govern comú.

Però malfio dels que són independentistes a estones. I dels que no expliquen clarament al poble de Catalunya quin és el seu horitzó, el seu propòsit.

I no es tracta de discutir sobre si la independència és, en termes econòmics, viable. El propi conseller Mas-Colell deixava clar fa uns dies que aquesta és una reflexió situada en l'àmbit acadèmic. I en aquest àmbit caldrà discutir-la.

Però el problema no és acadèmic. És clar que un país de 7 milions d'habitants, amb les capacitats i l'estructura productiva de Catalunya pot ser independent. Naturalment que sí. Ho són Andorra, Lituània o Kosovo, que són més petits !!

Però la qüestió és saber si a banda de ser factible és, també, desitjable. És el que ens convé ?

És el que convé a la majoria de ciutadans i ciutadanes? És el que convé al nostre teixit empresarial?

Jo crec que no.

I crec que més adeptes a la independència no ens acosta a la pròpia independència sino que ens acosta més al risc de la fractura.

Prenguem consciència que hi ha una part molt important del país que no segueix aquesta proclama. És veritat que és la part del país que no es veu. Que no forma part de la cultura oficial, que no és present amb igual mesura als mitjans de comunicació. Però això no la fa menys real, menys autèntica.

Jo prefereixo el patriotisme tenaç que vol que Catalunya esdevingui una potència econòmica i industrial.

Prefereixo el patriotisme que compta amb tothom, encara que no sigui tan cridaner i no vagi tan de pressa. I el patriotisme social que sap que el benestar i el prestigi dels catalans es juga molt més en el terreny econòmic i cultural.

Nosaltres hem de voler tornar a ser la màquina d'Espanya, i sent-ho, convertir-nos en una de les locomotores d'Europa. I això ho podem fer des d'Espanya, com un estat federat potent, com ara Califòrnia o Massachussets, o com Baviera o Renània-Westfàlia, molt més que no pas essent un petit país independent dins la unió europea, deixant de banda les dificultats polítiques, jurídiques i socials, que això comportaria.

No sóc partidari de les aventures, de les proclames exaltades de cap de setmana.

Tampoc de la resignació: hi ha coses que hem d'arreglar. Que no funcionen prou bé. Que generen molts desencontres entre Catalunya i Espanya.

Cal canviar coses per tal que tots plegats ens sentim còmodes en un estat federal comú.

Això que se n'ha dit l'Espanya de les Autonomies té problemes. I tant que en té. I nosaltres tenim moltes queixes legítimes. Però el que no hem de fer és rondinar, sino treballar.

La solució dels problemes no resolts de l'Espanya de les autonomies no és ni la seva petrificació ni la marxa enrere.

És més autonomia, és anar cap al veritable federalisme. **És atrevir-nos, tots plegats, a parlar obertament del gir federal que ha de fer Espanya.**

Sé que avançar cap el federalisme és un camí ple de dificultats. Però hem de perseverar, ser tenaços. I entendre que avançar cap el federalisme implica també refermar el caràcter obert i integrador del catalanisme, que vol dir, entre d'altres coses:

- renovar el nostre imaginari cultural per assumir la diversitat de la societat i per construir una síntesi integradora.
- Reconèixer el dret d'intervenció i de decisió, en l'espai públic, de tots els catalans. Sense excepció.

- Assegurar les bases de la nostra prosperitat col·lectiva en un entorn cada cop més competitiu.
- Formular un ideal de ciutadania catalana atractiu, inclusiu i obert.
- Utilitzar més eficientment els nostres instruments d'autogovern.
- Sumar tots els nostres actius, sobreposant-nos de manera més sovintejada a les limitacions que imposen el partidisme, el sectarisme o el ressentiment.

Vaig acabant,

El he parlat del paper d'Òmnium Cultural, de la crisi econòmica, del nostre model de creixement, d'Europa, de la reforma constitucional, del pacte fiscal, del federalisme i del catalanisme integrador.

Vull acabar amb una referència a la nostra llengua, després de la polèmica generada per la famosa interlocutòria del TSJC.

La llengua catalana és la nostra llengua. És la llengua pròpia de Catalunya. És l'element més rellevant de la nostra identitat com a nació.

No era la meua llengua quan vaig arribar a Barcelona, un matí d'estiu d'ara fa 40 anys, quan era un adolescent.

Però la vaig voler aprendre i adoptar també com a meua, perquè és la llengua del meu país.

També és i ha de ser un vehicle d'acolliment i d'integració.

Ens hi va el nostre futur com a país cohesionat. Hem de fer el que calgui perquè les persones novingudes, tinguin facilitat d'accés al català com a llengua pròpia de Catalunya.

Han de veure-la com una eina més per a l'assoliment de la ciutadania. Com un bon camí per sentir-se acollits. Un camí que nosaltres, amb amabilitat, els hem de mostrar.

No vull passar per alt la dificultat que comporta aquest procés d'adopció de la nostra llengua, en un context plurilingüe com el de la Catalunya d'avui, on el català coexisteix amb el castellà, llengua oficial i comuna al conjunt d'Espanya i a la majoria de països de l'Amèrica Llatina, d'on provenen bona part dels nous immigrants.

La coexistència de dues llengües oficials a Catalunya no ha de ser, ni ha de suposar cap problema, mentre siguem fidels al principi que ens guia de no dividir la societat per raons de llengua, i d'impulsar sense defallir el coneixement i l'ús de la llengua catalana.

Aquest principi és el que va estar en la base de la política lingüística vigent des de 1983.

En aquell moment, i gràcies a la visió i la tenacitat de molta gent i especialment de la pedagoga Marta Mata, vàrem evitar la temptació fàcil d'organitzar el nostre sistema escolar en dues línies lingüístiques. Entre tots vam evitar el que hauria estat un greu error.

Per això estem i estarem determinats a evitar que broti el conflicte lingüístic a Catalunya, en contra dels qui han fet seva aquesta causa.

La nostra llengua, a més de ser apta per a qualsevol àmbit de la comunicació, la ciència o la creació, és i ha de ser vista i respectada com a llengua de prestigi i de progrés social per part de tots els ciutadans de Catalunya.

Sense estridències, però amb contundència, hem de ratificar el nostre compromís i deixar clar, com sempre hem fet, que el nostre és un model lingüístic d'èxit que no volem canviar.

No hem de ser rancorosos. Però tampoc desmemoriats. El mal que alguns han fet a la convivència entre catalans i a la convivència i l'entesa entre Catalunya i Espanya és molt gran.

Els confesso que quan veig que els mateixos que ahir van promoure recollida de signatures contra l'Estatut, van proclamar l'existència de persecució lingüística contra els castellà a Catalunya i han promogut recursos que tants problemes ens han originat, quan veig que aquests mateixos són, ara, els principals socis del govern de Catalunya no puc evitar un esglai i un sentiment de desconfiança.

No hem de ser rancorosos, però convé que no perdem la memòria.

Moltes gràcies per la seva atenció.